

Post Modern Masalların İngilizce Eğitime Katkıları: Kültürel Farkındalık ve Dil Gelişimi Üzerine Nitel Bir Araştırma

Serap DEMİR

Yunus Emre Anadolu Lisesi İngilizce Öğretmeni, serapokanyahoo@gmail.com

Orchid Id: 0000-0001-9430-3771

Özet

Postmodern masallar, geleneksel masallardan farklı olarak çok katmanlı bir yapıya sahiptirler ve derin bakış açısıyla daha esnek anlamlar sunarlar. Dolayısıyla masalları eğitimde kullanmanın öğrencilerin farkındalığını önemli ölçüde etkilediği düşünülmektedir. Özellikle dil eğitiminde masallardan yararlanıldığında; bireyler dil becerilerini geliştirirken aynı zamanda kültürel farkındalık ve eleştirel düşünme yetilerini de artırma fırsatına sahip olurlar. Bu çalışma, İngilizce eğitiminde postmodern masallardan yararlanılmasının öğretmen ve öğrenci açısından sağladığı faydaları incelemeyi amaçlamaktadır. Literatürde, İngilizce eğitiminde masallardan yararlanılmasına yönelik çalışmalar bulunmasına rağmen; öğrenciler tarafından hazırlanmış materyallerle post modern masalların öğretim sürecine etkilerini öğretmenlerin düşünceleriyle birlikte inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Nitel bir araştırma olan bu çalışma sonunda, görüşme yoluyla edinilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu çalışmada, öğrenciler tarafından post modern masallarla ilgili özgün olarak hazırlanan dijital eğitim platformunu okul bazında kullanan 5 İngilizce öğretmenleriyle görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonunda; postmodern masalların, İngilizce dil öğrenimi için etkileşimli öğrenme ortamı sunduğu, öğrencilere kelime bilgilerini zenginleştirme, eleştirel okuma becerilerini geliştirme ve kültürel farkındalık oluşturma gibi katkılar sağladığı ve dil öğrenimi sürecinde öğrencilerin ilgisini çekerek, onları hem dilsel hem de düşünsel yönden zenginleştirdiği bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: postmodern masallar, dil eğitimi, kültürel miras, kültürel farkındalık

Jel Kodu: I20

Postmodern Fairy Tales in English Language Education: A Qualitative Study on Cultural Awareness and Language Development

Abstract

Postmodern tales differ from traditional fairy tales with their multilayered structure and flexible meanings that offer deeper perspectives. Therefore, it is believed that using tales in education significantly affects students' awareness. Especially when used in language education, tales provide individuals with the opportunity not only to improve their language skills but also to enhance their cultural awareness and critical thinking abilities. This study aims to examine the benefits of using postmodern tales in English language education from both the teacher's and student's perspectives. Although there are studies in the literature on the use of tales in English language education, no research has been found that investigates the impact of postmodern tales on the teaching process through materials prepared by students,

along with the opinions of teachers. This qualitative study analyzes data obtained through interviews using the descriptive analysis method. In this study, interviews were conducted with five English teachers from a school who used a digital education platform created by students featuring original content related to postmodern tales. The findings indicate that postmodern tales provide an interactive learning environment for English language acquisition, enrich students' vocabulary, develop their critical reading skills, raise cultural awareness, and, by capturing students' interest, contribute to their linguistic and cognitive development.

Keywords: postmodern tales, language education, cultural heritage, cultural awareness

Giriş

Toplumların psikolojik, sosyal, teknolojik, akademik ve diğer alanlardaki ilerlemelerinde kültürel aktarımlar önemli rol oynamaktadır. Toplumlar var oluşlarını devam ettirirken, geçmişten aktarılan eserler ve edebi anlatılarla hem kültürlerini şekillendirmekte, hem de belli değerler konusunda farkındalık kazanmaktadırlar.

Özellikle masallar, sözlü edebiyatta milli ve uluslararası özelliklere sahiptir. Toplumlarda çocuklara yönelik bazı değerlerin kazandırılması ya da farkındalık oluşturma amacıyla kullanılan masallar bu bakımdan oldukça önemlidir (Akbaş, 2008:340). Masallarda kullanılan dil, hedef kitle olan çocukların anlama ve anlatma yetilerine katkı sağlamaktadır (Er ve Genç, 2015). Kültürel miras kavramının anlamı son zamanlarda değişime uğramıştır. Bu kavram; sadece kalıntı ya da anıtları değil; gelenek, ritüeller, atasözleri gibi unsurları da içine almıştır (UNESCO, 2006). Bu bağlamda globalleşen dünyada farklı şekillerde ifade edilen masalların da post modern olarak çeşitli kültürlerde yeniden kurgulandığı ve gerçeğin biricik ve tartışılmayan bir olgu olamayacağı vurgusunun yapıldığı görülmektedir.

Masallar, pek çok mitte karşılaştığı gibi güçlü aktarım özelliğine sahiptirler ve göç edilen bölgelere uyarlanarak bu coğrafyaların gereksinimlerine göre dönüşürler. Eğlenceli zaman geçirmek maksadıyla sınırlandırıldıklarında çok nitelikli bir işlevleri bulunmaz (Sezer, 2010: 12). Bu doğrultuda; masalların toplumsal kültürün gelişmesine katkılarını arttırmak, kişilerin sadece dinleyici olarak değil düşünmelerini sağlamak ve empati duygularını geliştirmek amacıyla masalların yeniden kurgulanarak modernleştirilmesi söz konusudur.

Bireyler doğumlarından sonra edebiyatla ilk olarak ninniler yoluyla tanışmakta ve daha sonra masallar dinlemektedirler. Dolayısıyla erken yaşta bireylerin değerlerinin oluşumunda masalların katkısı büyüktür. Ayrıca masallar, bireylerin ana dil gelişimlerinde; onlara dilin zenginliğini öğreten önemli bir araçtır (Doğru, Seven, vd., 2023). Bireylerin toplum yaşamında erken yaştan

itibaren düşünce dünyalarını şekillendiren masalların yeniden yazılarak yabancı dil eğitiminde kullanılması, öğrencilerin ve öğretmenlerin çeşitli durumlara ve karakterlere yönelik farkındalık kazanmalarına zemin hazırlamaktadır. Klasik masallar post modern olarak tekrar değerlendirilmekte; bu eserlerdeki dil, yorumlama, öznellik gibi konulara ilişkin sorular tarihsel, toplumsal ve kültürel bağlamlarda tekrar ele alınmaktadır (Marshall, 1992).

Günümüzde yabancı dil bilmek son derece önemlidir. Bu konuda bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli dil öğretim yöntem ve teknikleri geliştirilmektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda, edebi çalışmalar yabancı dil kaynakları olarak oldukça önem taşımaktadır (Soyer, 2016). Bu doğrultuda, farklı yaşlardaki bireylerin duygusal ve bilişsel ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden düzenlenmiş masallardan yararlanmanın hem alışılmış bakış açılarını genişleterek tüm masal kahramanlarına yönelik empati duygusunu geliştirebileceği hem de öğrenme sürecini aktif hale getirebileceği düşünülmektedir.

İngilizce öğretmenleri derslerde genellikle ders kitaplarını kullanırlar, ancak bazı durumlarda yalnızca ders kitabına odaklanmak hedeflenen amaçlara ulaşmada beklenen sonucu sağlamaz. Bu bağlamda, masallar öğrencilerin sadece dil öğrenme süreçlerini değil; aynı zamanda kültürel farklılıkları öğrenme ve problem çözme becerilerini geliştirmelerini de sağlar. Bununla birlikte, masal anlatımı öğrencilerin yaratıcılıklarını, bireysel okuma alışkanlıklarını ve becerilerini geliştirmelerini sağlar (Martinez, 2007). Post modern çağda çocuk edebiyatı öğretmek üzerine yapılan çalışmada Coats; üniversitelerin İngilizce bölümlerindeki çocuk edebiyatı derslerinde bireylerin edebi temsillerdeki estetik uygulamaların kültürü nasıl etkilediği hakkında herhangi başka bir derste öğrenebileceklerinden daha fazlasını öğrendiklerini belirtir. Ayrıca, kendi geçmişlerinin mitlerini inceleyerek analiz edebilme imkanına sahip olduklarını ifade eder. Postmodernitenin yalnızca öğrencisi değil; aynı zamanda öznesi olarak, gelişimsel düşünme biçimlerini öğrendiklerini ileri sürer (Coats, 2001). Butler, çocuk edebiyatının yalın ancak şaşırtıcı derecede derin olduğunu belirtir (Butler, 1973). Klasik masallara ilişkin sorgulamalar 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren artmış ve masallardaki ilişkiler ve kalıp yargılar sorgulanmaya başlanmıştır. Bunun sonucunda, klasik masalların birçoğu yeniden yazılmıştır. Bireyleri düşünmeye sevk eden, daha özgür masalların yazımıyla kasıktan postmoderne evrilen bir süreç başlamıştır (Sönmez, 2022). Bu süreçle birlikte özellikle dil eğitiminde yeniden yazılan masalların

öğrencilere ve öğretmenlere olan yansıması da literatürde önem arz eden konular arasında yer aldığı düşünülmektedir.

Khatib çalışmasında, okuyucuların metinler yoluyla karakterlerle duygusal ve kişisel etkileşim kurma olanağını el ettikleri için yabancı dil sınıflarında edebi eserler kullanıldığını belirtir. Böylece, dil öğrenimi sadece mekanik bir durum olmaktan çıkarak, dil eğitiminde edebiyattan yararlanmanın bireyler için keyifli ve eğitici bir ortam sağlayabileceğini ifade eder (Khatib, 2011). İngilizce eğitiminde masalları kullanmak, öğrencilerin karakterleri tanıma, dinlediklerini özetleme becerisi kazanma ve ana fikri kavrama gibi yetiler kazanmaları açısından önemlidir. Böylece, sınıf ortamı, sıkıcı bir yapıdan öğrencilerin katılım, etkileşim ve üretkenlik sergiledikleri bir ortama dönüşür (Kalantari ve Hashemian, 2015). Lotherington peri masallarının yeniden yazımı üzerine yaptığı çalışmada; 21. Yüzyıl sosyalleşmesinin bir uzantısı olarak gelişen çoklu okuryazarlığın çok gerekli olan eğitim reformlarına işaret ettiğini vurgulamaktadır (Lotherington, 2005). Dündar çalışmasında, İngilizce öğretimi sürecinde ders kitaplarındaki masallardan okuma metni olarak yararlanılmasının bu kitapların niteliğini arttırabileceğini belirtmektedir (Dündar, 2018).

Bu çalışma, İngilizce eğitiminde postmodern masallardan yararlanmanın öğrenci ve öğretmenler açısından faydalarını incelemek ve toplumun kültürüne kazınmış masalların öğrenciler tarafından farklı bakış açılarıyla yeniden yazılmış masalların öğrenci ve öğretmen bağlamında etkilerini araştırmaktır. Bu amaçla elde edilen bulguların, toplumda çok önemli misyonu olan İngilizce öğretmenlerinin mesleki doyum ve başarısını arttıran çalışmaların yoğunlaştırılmasına katkı sağlayabileceği, öğrencilerin dil gelişim motivasyonlarını arttırabileceği ve böylece dil edinim sürecinde daha nitelikli ve kaliteli bir eğitim anlayışına zemin hazırlayabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın genel amacına yönelik olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Kültürel mirasın parçası olan masalların postmodern yorumlarının öğrenciler üzerinde nasıl bir etkisi vardır? Bu masallar öğrencilerin kültürel kimliklerini anlamalarına veya sorgulamalarına nasıl katkı sağlamaktadır?
2. Postmodern masalları derslerinde kullanan İngilizce öğretmenleri, öğrencilerin geleneksel hikayelere bakış açılarında bir değişim olduğunu düşünürler mi?

3. Bu masalların postmodern bir biçimde yeniden yazılmasının, kültürel mirasın aktarımı açısından nasıl etkileri vardır? Bu tür masallar, kültürel değerleri daha etkili bir şekilde öğrencilere iletmek için nasıl bir araç olabilir?
4. Postmodern masallar öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine nasıl katkı sağlamaktadırlar? Bu masalların dil bilgisi, kelime dağarcığı veya anlatım becerileri gibi dilsel alanlarda nasıl bir etkisi olabilir?

Masalların, bireylerin değişim ve gelişim süreçlerindeki dinamikler dikkate alınarak yeniden yazılması ve dil eğitiminde kullanılmasına yönelik yapılan literatür taraması sonucunda dil eğitiminde masalların kullanılmasına ilişkin çalışmalar bulunmasına rağmen; bildiğimiz kadarıyla öğrenciler tarafından hazırlanmış eğitim materyallerinin dil eğitiminde kullanılmasını öğretmenlerin bakış açısıyla değerlendiren herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan mevcut çalışmanın literatüre değerli katkılar sağlayarak, dil öğreniminde kültürel farkındalığı arttırması düşünülmektedir.

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından tarama modeline göre yapılmıştır. Tarama modeli; geçmiş zamanda veya şu anda var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2012: 77). Çalışmada verilerin analizi için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yöntemi; farklı veri toplama yöntemleriyle elde edilen verilerin önceden belirlenen temalar doğrultusunda yorumlanmasıyla uygulanan nitel bir analiz türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

Araştırmanın çalışma grubunu İzmir'in Bornova semtinde bulunan bir devlet proje lisesinde görev yapan beş İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmaya katılan öğretmenlerin tümü kadın ve 40-55 yaş aralığındadır. Katılımcı öğretmenler K1, K2, K3, K4 ve K5 olarak kodlanmış ve her bir öğretmen ile araştırmanın amacı bölümünde belirtilen sorular sorularak görüşmeler yapılmıştır.

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme soruları kullanılmıştır. Bu soruların kullanımına ilişkin tüm katılımcılardan ses kaydı ve görüşme onam formları izinleri

alınmıştır. Ayrıca, araştırma sorularının öğretmenlere uygulanmadan önce, Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesi (2024/41) kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı'ndan etik izin alınmıştır.

Ardından, görüşme kayıtları yazıya dökülmüş ve araştırma amaçları doğrultusunda belirlenen temalara göre analiz edilmiştir. Araştırmaya yönelik önceden belirlenen yenilikçi anlatım ve çoklu bakış, empati gelişimi ve eleştirel düşünme temaları doğrultusunda veriler düzenlenmiş ve sonuçları yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Post modern masalların İngilizce eğitimine etkileri konusunda beş katılımcı öğretmen ile yapılan görüşme sorularına yönelik çoklu bakış ve yenilikçi anlatım, empati gelişimi ve eleştirel düşünme temalarına ilişkin betimsel analiz sonunda elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir. Bulgular, araştırma soruları temel alınarak analiz edilmiştir.

Masalların Öğrencilerin Kültürel Kimlik Arayışlarına Etkilerine İlişkin Bulgular

Masalların öğrencilerin kültürel kimlik arayışlarına etkilerine ilişkin olarak katılımcıların verdikleri cevaplar, postmodern masalların öğrenciler üzerindeki etkilerini farklı yönlerden ele aldıklarını göstermektedir. Empati ve eleştirel düşünme temalarına ilişkin olarak Katılımcı 1 (K1), Postmodern masalların, geleneksel hikaye anlatımının dışına çıkarak farklı karakterlerin bakış açılarını sunduğunu, bu durumun öğrencilerin empati yeteneklerini geliştirdiğini ve eleştirel bakış açısı kazanmalarına katkı sağladığını ifade etmiştir. Katılımcı 3 (K 3), konuya ilişkin olarak şu şekilde açıklama yapmıştır: “Postmodern masallar geleneksel masalların çizgi ve kurallarından biraz saparak ya da yeniden şekillendirilerek kültürel mirasın aktarılmasında bir rol oynuyor açıkçası, genellikle gelenekselden uzaklaşarak eleştirel bir bakış açısı da getiriyor. Yani, sadece 1 kişinin anlatısından çıkarak başka kişilere ses vererek de başka bakış açılarını da çocukların önüne serdiği için öğrenciler başka açılardan bakarak biraz eleştirel biraz da yenilikçi bir bakış açısı getirmiş oluyorlar. Zaten 21.yy bireyinden istediğimiz de bu açıkçası. Kültürel mirası hem geçmişin hem de modern dünyanın ışığında yoğurmuş da oluyorlar. Yani sadece geçmişi değil, modernle de ilişkilendirmiş oluyorlar.” K3; Postmodern masalların, kültürel mirasın aktarımını

hem geçmiş hem de modern unsurlar ışığında gerçekleştirirken, eleştirel ve yenilikçi bir bakış açısı kazandırdıklarını, bu durumun da 21. yüzyıl bireylerinde aranan bir özellik olan çok yönlü düşünceyi desteklediğini belirtmiştir.

Yenilikçi anlatım ve çoklu bakış temasına yönelik Katılımcı 5 (K5), Postmodern masalların, öğrencilerin modern ve postmodern kavramlarını öğrenmelerine olanak tanıdığını, öğrencilerin farklı karakterlerin bakış açılarını tanımlarını sağlayarak olaylara çok yönlü bir şekilde yaklaşmalarını desteklediğini; bu durumun bireylerin olayları tarafsız bir şekilde değerlendirme ve kendi sonuçlarını çıkarma becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca bu soruya yönelik Katılımcı 4 (K4), “Kültürel kimlikleri açısından da işlediğimiz masal açısından bence kadınlar üzerinde daha etkili oldu çünkü Pamuk Prenses masalını The Evil Queen bakış açısından işledik. Her şeyin gördükleri gibi olmadığını far kettiler, öyle, böyle de olabilir dediler, hatta erkek bir öğrenci şaşırıp "doğru mu bu?" dedi. Yani, o kadar kabullenmiş ki o elmanın zehirli olduğunu ve cadının onu zehirlediğini kabul etmekte erkekler biraz zorlandı.” şeklinde açıklama yapmıştır. K4; masallara farklı bir bakış açısından yaklaşmak, öğrencilerin yerleşik algılarını sorgulamalarını sağladığını; özellikle cinsiyet rolleri açısından etkili olduğu vurgulamıştır. Örneğin, Pamuk Prenses masalındaki kötü karakterin bakış açısı işlendiğinde, öğrencilerin masaldaki geleneksel kabulleri (örneğin elmanın zehirli olduğu fikri) sorguladıklarını ve kadın öğrencilerin bu süreçten daha fazla etkilendiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, geleneksel kabul durumu sorgulanarak cinsiyet perspektifi de ele alınmıştır. K4 ve K5; öğrencilerin farklı bakış açılarını değerlendirirken daha fazla keyif aldıklarını ve dil öğrenmeye yönelik motivasyonlarının arttığını ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, postmodern masalların öğrencilerin eleştirel düşünme, empati, duygusal ve sosyal gelişimlerinde önemli katkılar sağladığı bulgularına ulaşılmıştır.

Postmodern Masalların Öğrencilerin Geleneksel Masallara Bakış Açılarına Etkilerine İlişkin Bulgular

Postmodern masalların öğrencilerin geleneksel masallara bakış açılarına etkilerine ilişkin olarak katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde katılımcıların çeşitli yönler üzerinde durdukları görülmüştür. Önyargıların kırılması ve eleştirel düşünce ile ilgili olarak K2; bu konuya yönelik “Şimdi hikayelerin farklı yorumlara açık olduğunun farkına varıyor öğrenciler. Masallar sayesinde

eleştirel düşünmeyi geliştiriyor. Günümüzde, bence en çok ihtiyaç duyulan konulardan birisi bu: eleştirel düşünme becerisi kazanmak. Bu beceriyi kazandırıp geliştirdiğine kesinlikle inanıyorum.” demiştir. K2, postmodern masalların, hikayelerin farklı yorumlara açık olduğunu fark ettirerek eleştirel düşünmeyi geliştirdiğini, bu durumun özellikle günümüz dünyasında ihtiyaç duyulan önemli bir beceri olduğunu ifade etmiştir.

K5; bu konuya ilişkin olarak “Şimdi aslında az önceki konuyla biraz bağlantılı bir soru bu. Öğrenci her zaman iyiye odaklanmak zorunda değil. Her şeyi böyle iyiler ve kötüler olarak ayırmak zorunda değiliz. Bunu gördük. Yani bir önyargıdan kurtulduk. Cadı deyince illa kötü bir karakter gelmiyor artık aklına. Hani ne olmuştu? Hoca da o duruma gelmiş, o aksiyonu almıştı.” ifadelerini kullanmıştır. geleneksel masallardaki "iyi" ve "kötü" ayrımının sorgulanmasının, öğrencilerin önyargılarını kırdığını; cadı gibi genelde kötü olarak tanımlanan karakterlerin davranışlarının nedenleri üzerine düşünülerek öğrencilerin olayları çok yönlü değerlendirme ve empati kurma becerilerinin geliştiğini belirtmiştir.

K3; “Bu postmodern masalların yazılması aslında sadece sanatsal değil; aynı zamanda toplumsal bir eylem. Çünkü günümüzdeki modern toplumlarda örnek vermek gerekirse kadının yer, geleneksel masallarda genellikle kadının yer masum ve mazlumdur. Kendi hayatları konusunda karar verme tasarrufları yoktur ama postmodern masallarda özellikle bu kadın karakterler daha farklı. Daha özgür ve kendilerini daha iyi ifade edebilen, kendi hayatları ile ilgili kararlar alabilen karakterler şeklinde yazılıyor.” açıklamasında bulunmuştur. Farklı karakterlerin bakış açılarını sunan masalların öğrencilerin tek bir doğrultuda düşünmek yerine olayları farklı perspektiflerden ele almasını sağladığını ve bu durumun empati yeteneklerini güçlendirerek toplumsal eşitlik, kültürel normlar gibi konularda geniş bir bakış açısı kazandırdığını belirtmiştir.

Süreklilik ve derinleşme ihtiyacına ilişkin olarak K4; geleneksel hikayelere bakış açısında sürecin devam ettirilmesi durumunda öğrencilerin perspektif kazanımının daha da derinleşeceğini öngördüğünü belirtmiştir. Bu durumda, öğrenme sürecinin sürekliliğinin önemi vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, 2. sorunun analizi sonucunda; postmodern masalların öğrencilerin geleneksel hikayelere daha eleştirel, empatik ve çok yönlü bir şekilde bakmasını sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Masalların Yeniden Yazılmasının Kültürel Mirasın Aktarımına Etkilerine İlişkin Bulgular

Masalların yeniden yazılmasının kültürel mirasın aktarımına etkilerine ilişkin olarak; kültürel değerlerin güncel toplumlara uyarlanmasıyla ilgili K1; “Evet, bu masallar kültürel değerlerimizi tabii ki bir sonraki nesillere aktarmak için çok çok ihtiyaç duyduğumuz temel basamaklardan bir tanesi. Kültürel değerlerimizin güncel ve etkili bir şekilde aktarımını sağlıyor. Tabii ki farklılıklar, değişkenlikler gösteriyor ama nesilden nesle aktarılması kesinlikle kültürümüz için ciddi bir kazanç.” açıklamasında bulunmuştur. Postmodern masalların, değişen toplumların güncel değerlerini yansıttığını ve bu yolla kültürel ve toplumsal değerlerin öğrencilere aktarıldığını vurgulamış; bu masalların, geçmişteki toplumsal normlara modern bakış açıları ekleyerek kültürel mirası daha anlamlı ve çağdaş bir şekilde sunduğunu belirtmiştir.

K3; konuya ilişkin olarak şu açıklamada bulunmuştur: “Geçmişin kültürel değerlerini modern ve toplumsal sorunlarla birleştirerek bir araya getirerek sunuyor. Yine masallardaki rollerin, karakterlerin, temaların post modern olarak yeniden şekillendirilmesi hem eleştirel hem de yenilikçi bir bakış açısı getirdiği için çocukların kültürün önemli bir parçası olan kadının, kadın kimliğinin, cinsiyet rollerinin farklı bir yorumuyla çocuğun kültüre olan bakış açısı da değişiyor. Bu anlamda faydaları var.”

K3; masalların geçmişin kültürel değerlerini modern toplumsal sorunlarla birleştirerek eleştirel ve yenilikçi bir bakış açısı sunduğunu belirtmiştir. Özellikle cinsiyet rolleri ve kadın kimliği konularındaki yeni yorumların, öğrencilerin kültürel mirasa olan bakışını değiştirdiğini ve masalların öğrenme stillerini çeşitlendirme açısından da faydalı olduğu ifade etmiştir.

K5; Postmodern masalların, yazıldıkları dönemin doğrularını modern bakış açısıyla harmanlayarak öğrencilerin farklı dönemlerin değerlerini karşılaştırmasını sağladığını, böylece öğrencilerin, tarihsel bir perspektif kazanarak alt kültürlerin yaşantılarını keşfetme olanağı bulduklarını belirtmiştir.

Kültürel mirasın nesilden nesile aktarılmasına ilişkin olarak K2, masalların, kültürel mirasın nesilden nesile aktarmada etkili bir araç olduğunu vurgulanmıştır. Postmodern yorumların, kültürel değerlerin güncel bir şekilde aktarımına katkı sağladığını ve bu mirasın korunmasına yardımcı olduğunu ifade etmiş ve masalları, kültürün temel taşı olarak tanımlamıştır.

Sonuç olarak; postmodern masalların kültürel mirası aktarımında sadece tarihsel değerleri yansıtmakla kalmayıp, bu değerleri günümüz dünyasının normlarıyla harmanlayarak öğrencilere sunduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca; masalların, dil gelişimi, eleştirel düşünme ve kültürel kapsayıcılık açısından da etkili bir araç olarak değerlendirilmiştir.

Postmodern Masalların Öğrencilerin Dil Öğrenme Süreçlerine Etkilerine İlişkin Bulgular

Postmodern masalların öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine etkilerine ilişkin olarak verilen yanıtlarda, postmodern masalların öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine katkılarıyla ilgili farklı boyutların ele alındığı görülmüştür. K1; masalların genel olarak erken yaşlarda dil öğreniminde etkili olduğunu belirtmiştir. Masalların eğlenceli yapısı sayesinde çocukların öğrenmeye daha istekli hale geldiğini vurgulamış; postmodern masalların ise çağdaş yaşam koşullarını ve toplumsal değerleri yansıttığı için çocukların ilgisini daha fazla çekerek dil öğrenimine katkı sağladığını ifade etmiştir. Anlatım becerilerinin ve kelime dağarcığının gelişimine ilişkin olarak,

K2; “Tabii ki, kesinlikle düşünüyorum. Özellikle kelime dağarcıklarını öğrencilerin zenginleştirdiğini, anlatım ve eleştirel okuma becerilerini geliştirdiğini düşünüyorum. Çok farklı perspektiflerle olaya bakıp daha temeli zengin cümleler kurabilme yeteneği verdiğini düşünüyorum. Kesinlikle olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum.” ifadelerini kullanmıştır. Postmodern masalların kelime dağarcığını zenginleştirdiğini, eleştirel okuma ve anlatım becerilerini geliştirdiğini belirterek, farklı perspektifler yoluyla öğrencilerin daha detaylı ve zengin cümleler kurma becerisi kazandıklarını vurgulamıştır.

K4; Öğrencilerin, alışılmış sözcüklerin dışında yeni kelimeler ve ifadelerle tanıştığını belirtmiştir. K5, postmodern masalların daha resmi ve eski bir dil yapısıyla yazıldığını, bu nedenle öğrencilerin kelime çeşitliliğini artırdığını ifade etmiştir. Ayrıca, farklı karakterlerin perspektifleri üzerinden dil kullanımını görme ve karşılaştırma fırsatı sunduğunu vurgulamıştır. Soyut anlatımlara ilişkin olarak K3; Postmodern masallardaki soyut ve çok katmanlı anlatımın, öğrencilerin dilsel becerilerinin gelişimine katkı sağladığını belirtilmiştir. Roland Barthes’ın görüşlerine referansla, sembolik ve katmanlı anlatımların öğrencilerin başka bir kitapta bulamayacakları dilsel deneyimler sunduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerin, gramer yapılarındaki farklılıkları gözlemleyerek kendi öğrenme süreçlerini zenginleştirme fırsatı bulduğunu belirtmiştir. Dilin

çeşitlenmesi konusunda, K5; masalların klasik biçiminde genellikle çocuklara yönelik basit bir dil kullanılırken, postmodern masallarda daha ileri bir dil yapısının tercih edildiğini ve bu durumun, özellikle gençler ve yetişkinlerin kelime dağarcığını geliştirmelerine olanak tanıdığını ifade etmiştir. Ayrıca, karakterlerin farklı yönlerden ele alınmasının öğrencilerin dildeki pozitif ve negatif kavramları öğrenmelerini sağladığını vurgulamıştır.

Sonuç olarak; postmodern masalların, dil öğrenimi sürecine; kelime dağarcığını zenginleştirme, anlatım becerilerini geliştirme, farklı dil yapılarıyla tanışma ve eleştirel okuma becerilerini artırma gibi çok yönlü katkılar sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca, farklı perspektiflerin sunulmasıyla öğrencilerin, dilin geniş yelpazesini daha etkili bir şekilde keşfetme fırsatı bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sorularının tümüne yönelik yapılan betimsel analiz sonucunda genel olarak postmodern masalların, İngilizce dil öğrenimi için çok yönlü bir öğrenme ortamı sunduğu, kelime dağarcığını zenginleştirme, farklı dil yapılarıyla tanışma, eleştirel okuma becerilerini geliştirme ve kültürel farkındalık oluşturma gibi katkılar sağladığı ve dil öğrenimi sürecinde öğrencilerin ilgisini çekerek, onları hem dilsel hem de düşünsel yönden zenginleştirdiği bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, postmodern masalların İngilizce eğitimine katkılarına ilişkin beş öğretmenle görüşmeler yapılmış ve masalların çeşitli yönlerden dil öğrenimi ve öğrencilerin kültürel gelişimlerine olan etkileri incelenmiştir.

Kültürel mirasın parçası olan masalların postmodern yorumlarının öğrenciler üzerindeki etkileri ile bu masalların öğrencilerin kültürel kimliklerini anlamalarına veya sorgulamalarına yönelik katkılarına ilişkin olarak; postmodern masalların öğrencilerin eleştirel düşünme, empati, duygusal ve sosyal gelişimlerinde önemli katkılar sağladığı bulgularına ulaşılmıştır. Araştırmanın farklı bakış açılarına olan katkılarıyla ilgili bulguları; Marshall'ın Postmodern'i öğretmek üzerine yazdığı çalışmasında belirtilen insanların ve toplumların mutlak hakikatin bilinebileceği merkezler olarak değil, farklılıkların mekânları olarak algılandığı ifadeleriyle örtüşmektedir. Marshall, postmodern anın bir düşünme biçimi içinde bulunmanın farkındalığını talep ettiğini ifade etmektedir

(Marshall, 1992). Bu bağlamda, masalları farklı yorumlayan bireyler aynı anda çeşitli durumlarla farkındalıklarını zenginleştirebilmektedirler.

Postmodern masallar kullanarak işlenen derslerde öğrencilerin geleneksel hikayelere bakış açılarındaki değişime ilişkin olarak; postmodern masalların öğrencilerin geleneksel hikayelere daha eleştirel, empatik ve çok yönlü bir şekilde bakmasını sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır. İngilizce öğretiminde hikaye temelli yaklaşım üzerine sınıf deneyimleriyle ilgili çalışmasında Martinez; hikayeleri geleneksel ünitelerden farklı olarak kullanmanın öğrencilerin motivasyonunu arttırdığını ve daha etkileşimli ve zengin bir şekilde ders işlendiğini belirtmiştir (Martinez, 2007). Bu bağlamda, mevcut araştırma sonuçlarının Martinez'in çalışmasıyla örtüştüğü görülmektedir.

Bu masalların postmodern bir biçimde yeniden yazılmasının, kültürel mirasın aktarımı açısından faydalarına ilişkin olarak yapılan analiz sonucunda; postmodern masalların kültürel mirası aktarımda sadece tarihsel değerleri yansıtmakla kalmayıp, bu değerleri günümüz dünyasının normlarıyla harmanlayarak öğrencilere sunduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu anlamda, postmodern masallar üzerine yaptığı çalışmasında Bostan; masalın yaşayan bir yapı olarak görsel ve edebi kültürdeki postmodern öğelerle birleşerek yol aldığını belirtmektedir (Bostan, 2019). Bostan'ın çalışmasında masalların yolculuğuna ilişkin belirttiği ifadelerin, mevcut çalışmanın bu sorusuna yönelik verilen yanıtlarla örtüştüğü görülmektedir.

Postmodern masalların öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine olan katkıları; dil bilgisi, kelime dağarcığı veya anlatım becerileri gibi dilsel alanlardaki etkilerine ilişkin olarak postmodern masalların, dil öğrenimi sürecine; kelime dağarcığını zenginleştirme, anlatım becerilerini geliştirme, farklı dil yapılarıyla tanışma ve eleştirel okuma becerilerini artırma gibi çok yönlü katkılar sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda Martinez'in, öğrencilerin dili daha etkili kullandığı, kelime ve dil bilgisi konusundaki farkındalıklarının arttığını ifade eden çalışmasıyla mevcut çalışmanın bulguları benzerlik göstermektedir (Martinez, 2007).

Sonuç olarak, literatürde, İngilizce eğitiminde masalların kullanımına yönelik araştırmalar bulunmasına rağmen; bildiğimiz kadarıyla, öğrenciler tarafından hazırlanmış materyallerle post modern masalların öğretim sürecine etkilerini öğretmen olgularıyla birlikte inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan mevcut çalışmanın literatüre değerli katkılar sağlayarak, dil öğreniminde kültürel farkındalığı arttırması düşünülmektedir. Bu araştırmanın öğretmenlere, derslerinde öğrenciler tarafından oluşturulan dijital materyalleri ve farklı anlatım tekniklerini

kullanarak daha zengin bir öğrenme ortamı yaratma konusunda destek olacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin, düşünme becerilerini geliştiren post modern masallar yoluyla, İngilizceyi daha etkili ve eğlenceli bir şekilde öğrenme imkanı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öneriler

Yapılan çalışmadan edinilen bulgulara göre eğitim uygulamalarını ve politikalarını geliştiren ve karar alan kişilere, araştırmacılara yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir. Yapılan çalışmanın postmodern masalların İngilizce eğitime yönelik dili geliştirme, kültürel farkındalığı artırma, bakış açısı ve empati yeteneğini geliştirme sonuçlarından yola çıkılarak yaş sınırı gözetmeksizin kültürel değerlerin önemli parçası olan masallara ve onların yeniden yazılmış biçimlerine ders kitaplarında yer verilmelidir. Mevcut çalışmada, masalları ve öğrenciler tarafından yeniden yazılıp seslendirilen formlarının derslerde kullanılmasının sınıf içi atmosferi olumlu yönde etkilediği sonucundan yola çıkılarak, müfredat programlarında özellikle öğrencilerin aktif olduğu yaratıcı yazma, drama ve sorgulayarak öğrenme etkinliklerine daha fazla yer verilmelidir.

Araştırmacılara yönelik olarak, mevcut çalışma İzmir'in Bornova semtinde bulunan bir proje okulundaki 5 öğretmenin görüşleriyle gerçekleştirilmiştir. Daha kapsayıcı sonuçlara ulaşabilmek için, çalışma daha fazla okul öğretmenleri ve öğrencilerinin görüşleri analiz edilerek yapılabilir. Nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yoluyla yapılan bu çalışma, nicel olarak daha geniş çalışma grubu ile yapılabilir.

Masallar deyince daha çok küçük yaş grubu öğrenci ve öğretmenleri algılanabildiğinden daha basit ve anlaşılabilen kavramlar çerçevesinde anaokullarındaki öğrenci ve öğretmenlerle çalışılabilir.

KAYNAKÇA

Akbaş, O (2008). “Sosyal Bilgilerde Değer ve Öğretimi”, Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi, (Editörler: Bayram Tay Adem Öcal), Ankara: Pegem A Akademi

Bostan, A. D. (2019). Cristina Bacchilega, Postmodern Masallar: Toplumsal Cinsiyet ve Anlatı Stratejileri (Postmodern Tales: Gender and Narrative Strategies), Çev. Fatma Büşra Helvacıoğlu, İstanbul: Avangard kitap,2016, *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 398-406.

Butler, F. (1973). The editor's high chair: Children's literature and the humanities. *Children's Literature*, 2(1), 8-10.

Coats, K. (2001). Fish stories: Teaching children's literature in a postmodern world. *Pedagogy*, 1(2), 405-409.

Doğru, M. & Saraç, N. & Seven, H. & Güngör, A. (2023). Edebî metin olarak masalların ana dili öğretimine katkıları (ayağına diken batan serçe örneği). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 512-524. DOI: 10.29000/rumelide.1317076.

Dündar, E. (2018). *İngilizce ders kitaplarında somut olmayan kültürel mirasın yeri*, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim dalı, Adana

Er, G. & Genç, H., N. (2015). Kibritçi kız masalının Fransızca, İngilizce ve Türkçe basımına dilsel,anlmasal, anlatısal bir yaklaşım, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 8 (38), 161-173.

Kalantari, F. & Hashemian, M. (2015), A Story-telling approach to teaching English to young efl iranian learners, *English Language Teaching*, 9, (1) ;221-234.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (24. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Khatib, S. (2011). Applying the reader-response approach in teaching English short stories to efl students, *Journal of Language Teaching and Research*, 2, (1), 151-159.

Lotherington, H. (2005). Writing postmodern fairy tales at main street school: digital narratives and evolving transliteracies, *Mcgill Journal Of Education*, 40, 109-119.

Marshall, B., K. (1992). *Teaching the postmodern fiction and theory*, the United States of America: Routledge Publishing

Martinez, B., I. (2007). A Story based approach to teaching English-a classroom experience-, *Encuentro*, 17, 52-56.

Şen Dönmez, U. (2022). Peri masalı, eşitsizlikler ve “Eşit Masallar”. *TUDED*, 62(2), 489–527. <https://doi.org/10.26650/TUDED2022-1104665>

Sezer, M. (2010). *Masallar ve Toplumsal Cinsiyet*, Mutlu Basım, İstanbul

Soyer, S. (2016). Yabancı dil öğretiminde edebiyatın yeri ve dil becerilerinin gelişimine katkısı, *Ekev Akademi Dergisi*, 67, 303-314.

UNESCO (2006) International Conference on The Safeguarding of Tangible and Intangible Cultural Heritage: Towards an Integrated Approach. Proceedings of the UNESCO General Conference in Nara, Japan, October, 2004. Japan: UNESCO and the Ministry of Culture, Japan

Yıldırım, A., & şimşek, H. (2003). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yntemleri. Ankara: Seękin.